

MAXSUS SAN'AT MAKTABLARIDA TASVIRIY SAN'T FANLARINI O'QITISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI

Xasanova Sitora Shuhrat qizi

Navoiy Ixtisoslashtirilgan Madaniyat maktabi
“Ma’daniy -ma’rifiy tadbirlarni badiiy bezash” kafedrası
maxsus fan o‘qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maxsus san’at maktablarida tasviriy san’at fanlarini o‘qitish jarayonining pedagogik asoslari tahlil qilingan. Unda o‘qituvchining kasbiy kompetensiyasi, o‘quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish, interfaol usullardan foydalanish va zamonaviy ta’lim texnologiyalarini joriy etishning ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, san’at ta’limida o‘quvchilarning estetik didini, mustaqil fikrlashini va ijodiy faoliyatini shakllantirish bo‘yicha samarali metodlar taklif etilgan.

Kalit so‘zlar: tasviriy san’at, maxsus san’at maktabi, pedagogik asoslar, ijodiy qobiliyat, kompetensiya, innovatsion yondashuv, estetik tarbiya.

Bugungi kunda ta’lim tizimida san’at fanlarini, xususan tasviriy san’atni o‘qitish jarayoniga bo‘lgan e’tibor tobora ortib bormoqda. Chunki tasviriy san’at nafaqat o‘quvchilarning estetik didini shakllantiradi, balki ularning ijodiy fikrlashini, kuzatuvchanligini va badiiy tafakkurini rivojlantiradi. Maxsus san’at maktablarida bu jarayon yanada muhim ahamiyat kasb etadi, chunki bu muassasalarda o‘quvchilar professional san’at sohasiga yo‘naltirilgan holda chuqurlashtirilgan bilim va ko‘nikmalarni egallaydilar.

Tasviriy san’at fanlarini samarali o‘qitish uchun o‘qituvchidan yuqori pedagogik mahorat, metodik tayyorgarlik va zamonaviy ta’lim texnologiyalaridan foydalanish ko‘nikmasi talab etiladi. Bunda o‘quvchilarning individual xususiyatlarini, qiziqishlarini va ijodiy imkoniyatlarini hisobga olish muhim o‘rin tutadi.

Shuningdek, maxsus san’at maktablarida ta’lim jarayonini tashkil etishda interfaol usullar, innovatsion metodlar va kompetensiyaviy yondashuvdan foydalanish san’at ta’limining sifatini oshirishga xizmat qiladi. Ushbu tadqiqotda tasviriy san’at fanlarini o‘qitishning pedagogik asoslari, o‘quvchilarning estetik va ijodiy rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillar hamda ta’lim jarayonini takomillashtirish yo‘llari tahlil qilinadi.

Maxsus san'at maktablarida tasviriy san'at fanlarini o'qitishning pedagogik asoslari o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi samarali hamkorlik, ijodiy muhit yaratish va shaxsga yo'naltirilgan ta'lim tamoyillariga tayanadi. Bunday maktablarda o'quvchilarga nafaqat rasm chizish ko'nikmalari, balki san'at tarixini, badiiy madaniyatni va milliy merosni chuqur anglash imkoniyati beriladi.

Tasviriy san'atni o'qitish jarayonida o'qituvchi o'quvchilarni san'atning turli yo'nalishlari — rangtasvir, grafika, haykaltaroshlik, dizayn, kompozitsiya kabi sohalar bilan tanishtiradi. Shu jarayonda o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, ijodiy yondashuvi va estetik didini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratiladi.

Pedagogik nuqtayi nazardan, san'at fanlarini o'qitishda quyidagi tamoyillarga amal qilish muhim hisoblanadi:

1. **Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv** – har bir o'quvchining individual imkoniyatlari, qiziqishlari va qobiliyatlarini inobatga olish.
2. **Faol va interfaol o'qitish metodlari** – o'quvchilarni dars jarayonida faol ishtirok etishga undaydigan usullardan foydalanish (muammoli vaziyatlar yaratish, ijodiy topshiriqlar berish, guruhli ishlar tashkil etish).
3. **Motivatsiyani shakllantirish** – o'quvchilarda san'atga muhabbat, ijodga ishtiyoq va o'z ustada ishlash istagini kuchaytirish.
4. **Innovatsion texnologiyalardan foydalanish** – raqamli vositalar, multimediyaviy resurslar va vizual materiallar orqali darslarni qiziqarli va samarali tashkil etish.

O'qituvchining kasbiy kompetensiyasi tasviriy san'atni o'qitish sifatini belgilovchi eng muhim omillardan biridir. U nafaqat san'at asarlarini tahlil qilish va o'rgatish, balki o'quvchilarning psixologik holatini, ijodiy kayfiyatini tushuna olishi ham zarur. Shu maqsadda o'qituvchi o'z pedagogik mahoratini muntazam rivojlantirib borishi, zamonaviy ta'lim yondashuvlarini o'zlashtirishi lozim.

Maxsus san'at maktablarida o'quv jarayoni o'quvchilarning ijodiy loyihalar, ko'rgazmalar, tanlovlar va amaliy mashg'ulotlar orqali o'z bilim va ko'nikmalarini namoyon etishiga asoslanadi. Bunday faoliyat o'quvchilarni nafaqat texnik jihatdan, balki estetik, ma'naviy va madaniy jihatdan ham rivojlantiradi.

Shuningdek, tasviriy san'at fanlarini o'qitishda milliy qadriyatlar va xalq amaliy san'ati unsurlarini o'quv jarayoniga singdirish o'quvchilarda vatanparvarlik tuyg'usini, milliy g'urur va o'zligiga hurmatni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa qilib aytganda, maxsus san'at maktablarida tasviriy san'at fanlarini o'qitish jarayoni o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish, estetik didini shakllantirish va san'atga bo'lgan qiziqishini kuchaytirishda muhim o'rin tutadi. Bu jarayonda o'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki ijodkor shaxsni tarbiyalovchi, san'atning go'zalligini anglatib bera oluvchi yetakchi sifatida faoliyat yuritadi.

Pedagogik asoslar — bu o'qituvchining metodik tayyorgarligi, innovatsion yondashuvlardan foydalana bilishi va har bir o'quvchining individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ta'limni tashkil etishidir. Zamonaviy ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalar, interfaol metodlar va kompetensiyaviy yondashuvlardan foydalanish san'at ta'limining samaradorligini oshirishda asosiy omil bo'lib xizmat qiladi.

Shuningdek, tasviriy san'at darslarida milliy qadriyatlar, xalq amaliy san'ati an'analari va madaniy meros unsurlaridan foydalanish o'quvchilarda vatanparvarlik, badiiy tafakkur va estetik didni shakllantirishga yordam beradi. Shu boisdan, san'at ta'limining pedagogik asoslarini chuqur o'rganish, o'qitish metodikasini takomillashtirish va o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish dolzarb masala bo'lib qolmoqda.

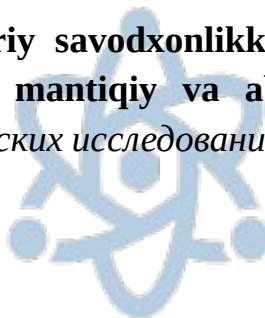
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Шавдиров С. А. Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности // Педагогическое образование и наука. – 2017. – №2. – С. 109–110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – №1. – P. 131–134.
3. Shovdirov S. Analyzing the Sources and Consequences of Atmospheric Pollution: A Case Study of the Navoi Region // E3S Web of Conferences. – EDP Sciences, 2024. – Vol. 587. – P. 02016.
4. Shavdirov S. Method of Organization of Classes in Higher Education Institutions Using Flipped Classroom Technology // AIP Conference Proceedings. – AIP Publishing LLC, 2025. – Vol. 3268. – No. 1. – P. 070035.
5. Шавдиров С. А. Ўқувчиларда тасвирий саводхонликка оид ўқув компетенцияларини шакллантиришнинг педагогик-психологик жиҳатлари // Современное образование (Узбекистан). – 2017. – №6. – С. 15–21.

6. Shovdirov S. A. **Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari** // *Inter education & global study*. – 2024. – №1. – P. 8–14.
7. Ibraimov X., Shovdirov S. **Theoretical Principles of the Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students** // *Science and Innovation*. – 2023. – Vol. 2. – No. B10. – P. 192–198.
8. Шавдиров С. А. **Изобразительному о. и прикладному искусству** // *International Scientific Review of the Problems and Prospects of Modern Science and Education*. – 2018. – С. 84–85.
9. Shovdirov S. **Tasviriy savodxonlikka oid o'quv kompetensiyalarni shakllantirishda o'quvchilarni mantiqiy va abstrakt fikrlashga o'rgatish** // *Евразийский журнал академических исследований*. – 2023. – Т. 3. – №12. – С. 193–196.

GLOBAL SCHOLARS
SCIENTIFIC PUBLISHING

